

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

6. december 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – konkurrence – konkurrencebegrænsende aftaler – artikel 101, stk. 1, TEUF – selektiv distribution af luksuskosmetikprodukter – aftalebestemmelse, der forbyder forhandlere at benytte sig af en uautoriseret tredjepart i forbindelse med internetsalg – forordning (EU) nr. 330/2010 – artikel 4, litra b) og c)«

I sag C-230/16

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberlandesgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main, Tyskland) ved afgørelse af 19. april 2016, indgået til Domstolen den 25. april 2016, i sagen

Coty Germany GmbH

mod

Parfümerie Akzente GmbH,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne C.G. Fernlund, A. Arabadjiev, S. Rodin og E. Regan,

generaladvokat: N. Wahl,

justitssekretær: fuldmægtig X. Lopez Bancalari,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 30. marts 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Coty Germany GmbH ved Rechtsanwälte A. Lubberger og B. Weichhaus,
- Parfümerie Akzente GmbH ved Rechtsanwälte O. Spieker og M. Alber,
- den tyske regering ved T. Henze og A. Lippstreu, som befuldmægtigede,
- den franske regering ved D. Colas og J. Bousin, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato D. Del Gaizo,
  - den luxembourgske regering ved A. Germeaux, bistået af advocats P.E. Partsch og T. Evans,
  - den nederlandske regering ved M. Bulterman, M. de Ree og J. Langer, som befuldmægtigede,
  - den østrigske regering ved G. Eberhard, som befuldmægtiget,
  - den svenske regering ved A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev og M. L. Swedenborg som befuldmægtigede,
  - Europa-Kommissionen ved G. Meessen, H. Leupold og T. Christoforou, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. juli 2017,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 101, stk. 1, TEUF og af artikel 4, litra b) og c), i Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis (EUT 2010, L 102, s. 1).
- 2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Coty Germany GmbH, en leverandør af luksuskosmetikprodukter med hjemsted i Tyskland, og Parfümerie Akzente GmbH, en autoriseret forhandler af nævnte produkter, vedrørende et forbud, som sidstnævnte er pålagt i forbindelse med en såkaldt depotaftale (aftale om selektiv distribution) mellem Coty Germany og dets autoriserede forhandlere, mod at benytte tredjepartsvirksomheder i forbindelse med internetsalg af aftalevarerne på en måde, som er synlig udefra.

Retsforskrifter

- 3 Tiende betragtning til forordning nr. 330/2010 har følgende ordlyd: »Denne forordning bør ikke fritage vertikale aftaler, som indeholder begrænsninger, som kan begrænse konkurrencen og skade forbrugerne, eller som ikke er nødvendige til at opnå de effektivitetsfremmende virkninger. Navnlig bør vertikale aftaler, som indeholder visse former for alvorlige konkurrencebegrænsninger, såsom mindste og faste videresalgspriser samt visse former for områdebeskyttelse, ikke være omfattet af den gruppefritagelse, der indføres ved denne forordning, uanset de deltagende virksomheders markedsandel.«
- 4 Denne forordnings artikel 1, stk. 1, litra e), definerer »selektivt distributionssystem« som et »salgssystem, hvor leverandøren forpligter sig til, enten direkte eller indirekte, at sælge aftalevarerne eller -tjenesterne udelukkende til forhandlere, der er udvalgt på grundlag af bestemte kriterier, og hvor disse forhandlere forpligter sig til ikke at sælge sådanne varer eller tjenester til forhandlere, der ikke er godkendt på det område, som leverandøren har afsat til at drive systemet«.
- 5 Forordningens artikel 2, stk. 1, bestemmer:

»I henhold til [...] artikel 101, stk. 3, [TEUF] og med forbehold af denne forordnings bestemmelser erklæres [...] artikel 101, stk. 1, [TEUF] herved uanvendelig på vertikale aftaler.

Denne fritagelse finder anvendelse, for så vidt som disse aftaler indeholder vertikale begrænsninger.«

6 Forordningens artikel 3, stk. 1, bestemmer:

»Fritagelsen efter artikel 2 gælder under forudsætning af, at leverandørens markedsandel ikke overstiger 30% af det relevante marked, hvor han sælger aftalevarerne eller -tjenesterne, og at køberens markedsandel ikke overstiger 30% af det relevante marked, hvor han køber aftalevarerne eller -tjenesterne.«

7 Under overskriften »Begrænsninger, som fjerner fordelene ved gruppefritagelse (alvorlige konkurrencebegrænsninger)«, fastsætter artikel 4 i forordning nr. 330/2010 som følger:

»Fritagelsen efter artikel 2 gælder ikke for vertikale aftaler, der, direkte eller indirekte, alene eller kombineret med andre faktorer, som parterne har afgørende indflydelse på, har følgende formål:

[...]

b) begrænsning af det område eller den kundegruppe, hvortil køberen, som er part i aftalen, med forbehold af en begrænsning med hensyn til forretningssted må sælge kontraksvarerne og -tjenesterne [...]

[...]

c) begrænsningen af aktivt eller passivt salg til slutbrugere for medlemmer af et selektivt distributionssystem, der opererer i detailledet [...]

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

8 Coty Germany sælger luksuskosmetikprodukter i Tyskland. Selskabet markedsfører visse mærker i denne sektor via et selektivt distributionsnet på grundlag af en såkaldt depotaftale, som ligeledes anvendes af virksomheder, der er tilknyttet Coty Germany. Denne aftale suppleres af forskellige særaftaler om organisering af det nævnte net.

9 Parfümerie Akzente har i mange år distribueret Coty Germanys produkter som autoriseret forhandler både på fysiske salgssteder og på internettet. Internetsalget foregår via virksomhedens egen onlinebutik og via platformen »amazon.de«.

10 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Coty Germany i sin depotaftale begrundes sit selektive distributionssystem på følgende måde: »CotyPrestige-mærkernes karakter kræver en selektiv distribution for at bevare mærkernes image af luksus.«

11 Hvad i denne henseende angår den fysiske handel bestemmes det i depotaftalen, at hvert enkelt af forhandlerens konkrete afsætningssteder skal autoriseres af Coty Germany, hvilket forudsætter overholdelse af et vist antal krav til omgivelser, udstyr og indretning, der er opregnet i nævnte aftales artikel 2.

12 Navnlig fremgår det af denne aftales artikel 2.1.3, at »[a]fsætningsstedets udstyr og indretning, vareudbudet, reklamen og salgspresentationen skal fremhæve og understøtte Coty Prestige-mærkernes luksuriøse karakter. Ved bedømmelsen af dette kriterium tages der særligt hensyn til facaden samt den indvendige indretning, gulvbelægningen, vægge og lofters art, møblementet, salgsarealet og belysningen samt et samlet indtryk af ordentlighed og renhed«.

- 13 I nævnte aftales artikel 2.1.6 præciseres det, at »[i]dentificeringen af afsætningsstedet, enten ved virksomhedens navn, tilføjelse af andre oplysninger eller anvendelse af firmaslogan, [ikke] må [...] vække indtryk af et begrænset vareudvalg, mindreværdigt udstyr eller mangelfuld rådgivning og [...] i øvrigt [skal] være anbragt således, at depositarens dekorationer og udstillingsarealer ikke skjules«.
- 14 I det sæt af aftaler, der er indgået mellem parterne, indgår desuden en tillægsaftale om internetsalg, hvis artikel 1.3 bestemmer, at »[d]epositaren [ikke] må [...] anvende et andet navn eller involvere en tredjepartsvirksomhed, som ikke er tildelt autorisationen«.
- 15 Efter at forordning nr. 330/2010 var trådt i kraft, ændrede Coty Germany nettets kontrakter, der regulerer den selektive distribution, og denne tillægsaftale, idet selskabet i bestemmelse I.1.1 i tillægsaftalen bestemte, at »depositaren er berettiget til at tilbyde og sælge produkterne på internettet. Dette gælder dog kun på den betingelse, at depositarens salg via internettet finder sted via et »elektronisk udstillingsvindue« for den autoriserede butik, og at produkternes luksuskarakter bevares«. Nævnte tillægsaftales bestemmelse I.1.3 forbyder endvidere udtrykkeligt benyttelsen af en anden forretningsbetegnelse, ligesom synlig involvering af en tredjepartsvirksomhed, som ikke er en af Coty Prestiges autoriserede depositarer, også er forbudt.
- 16 Parfümerie Akzente nægtede at undertegne de foretagne ændringer i depotaftalen. Coty Germany anlagde sag ved den nationale ret i første instans med henblik på, at denne under anvendelse af nævnte bestemmelse I.1.3 forbød sagsøgte i hovedsagen at forhandle produkter af det omtvistede mærke via platformen »amazon.de«.
- 17 Denne ret frifandt ved dom af 31. juli 2014 sagsøgte med den begrundelse, at den omtvistede aftalebestemmelse var i strid med § 1 i Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkung (lov om konkurrencebegrænsninger) eller med artikel 101, stk. 1, TEUF. Den nævnte ret var af den opfattelse, at formålet om at bevare mærkets prestigebetonede image, i overensstemmelse med dom af 13. oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), ikke kunne begrunde indførelsen af et selektivt distributionssystem, som pr. definition er konkurrencebegrænsende. Denne aftalebestemmelse udgør ifølge nævnte ret ligeledes en alvorlig konkurrencebegrænsning som omhandlet i artikel 4, litra c), i forordning nr. 330/2010.
- 18 Den nationale ret i første instans var endvidere af den opfattelse, at nævnte aftalebestemmelse heller ikke opfyldte betingelserne for, at den kunne være omfattet af en individuel fritagelse, eftersom det ikke var blevet godtgjort, at det generelle forbud mod internetsalg via tredjepartsplatforme, som var fastsat i aftalebestemmelsen, medførte effektivitetsgevinster, som var egnet til at opveje de konkurrencemæssige ulemper, som fulgte af begrænsningen af handelsmetoderne. Denne ret var under alle omstændigheder af den opfattelse, at et sådant generelt forbud ikke var påkrævet, idet der fandtes lige så egnede, men mindre konkurrencebegrænsende midler, såsom anvendelsen af specifikke kvalitative kriterier for tredjepartsplatforme.
- 19 Coty Germany har iværksat appel til prøvelse af afgørelsen truffet af den nationale ret i første instans ved Oberlandesgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main, Tyskland). Denne ret er i tvivl om, hvorvidt den aftaleordning, der gælder mellem de to parter i tvisten, er lovlig i forhold til EU-konkurrenceretten.
- 20 Under disse omstændigheder har Oberlandesgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Kan selektive distributionssystemer, som er rettet mod salg af luksus- og prestigevarer, og som primært tjener til at sikre varernes »image af luksus«, udgøre et konkurrenceelement, som er foreneligt med artikel 101, stk. 1, TEUF?

- 2) Hvis [det] første spørgsmål besvares bekræftende: Kan det udgøre et konkurrenceelement, som er foreneligt med artikel 101, stk. 1, TEUF, hvis medlemmer af et selektivt distributionssystem, der opererer i detailledet, generelt forbydes at involvere eksterne virksomheder i forbindelse med internetsalg på en måde, som er synlig udefra, uden at det er afgørende, om producentens legitime kvalitetskrav tilsidesættes i det konkrete tilfælde?
- 3) Skal artikel 4, litra b), i forordning [...] nr. 330/2010 [...] fortolkes således, at et forbud mod at involvere eksterne virksomheder i forbindelse med internetsalg på en måde, som er synlig udefra, som pålægges medlemmerne af et selektivt distributionssystem, der opererer i detailledet, udgør en [...] begrænsning [efter sit formål] af detailhandlerens kundegruppe?
- 4) Skal artikel 4, litra c), i forordning [...] nr. 330/2010 fortolkes således, at et forbud mod at involvere eksterne virksomheder i forbindelse med internetsalg på en måde, som er synlig udefra, som pålægges medlemmerne af et selektivt distributionssystem, der opererer i detailledet, udgør en [...] begrænsning [efter sit formål] af passivt salg til slutbrugere?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 21 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 101, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, kan være foreneligt med denne bestemmelse.
- 22 Artikel 101, stk. 1, fastsætter, at alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen på det indre marked, er uforenelige med det indre marked og er forbudt.
- 23 Domstolen har hvad angår aftaler, som udgør et selektivt distributionssystem, udtalt, at sådanne aftaler nødvendigvis påvirker konkurrencen på det indre marked.
- 24 Domstolen har imidlertid fastslået, at tilrettelæggelsen af et selektivt distributionsnet ikke henhører under forbuddet i artikel 101, stk. 1, TEUF, hvis udvælgelsen af videreforhandlere sker på grundlag af objektive kvalitative kriterier, der er fastsat ens for alle potentielle videreforhandlere og anvendes uden forskelsbehandling, hvis de omhandlede produkters egenskaber gør det nødvendigt at anvende et sådant distributionsnet for at bevare produkternes kvalitet, og af hensyn til deres rette brug, og endeligt hvis de fastsatte kriterier ikke går videre end, hvad der er nødvendigt (dom af 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Hvad angår spørgsmålet, om det selektive distributionssystem kan være nødvendigt med hensyn til luksusvarer, skal det bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at kvaliteten af sådanne varer ikke udelukkende er et resultat af deres materielle egenskaber, men ligeledes af deres fremtoning og af det prestigebetonede image, der forsyner dem med en luksuriøs udstråling, at denne udstråling er helt afgørende for, at forbrugerne adskiller dem fra andre lignende varer, og at en forringelse af denne luksusoplevelse derfor kan være til skade for selve disse varers kvalitet (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, præmis 24-26 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 Domstolen har herved udtalt, at karakteren af og de særlige kendetegn ved et selektivt distributionssystem i sig selv er egnet til at bevare kvaliteten af sådanne varer og sikre deres rette brug (dom af 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

- 27 I denne sammenhæng har Domstolen bl.a. fastslået, at tilrettelæggelsen af et selektivt distributionssystem, der har til formål at sikre en prestigebetonede præsentation af de prestigebetonede varer i detailsalgsløbet, kan bidrage til de omhandlede varers renommé og således til fastholdelsen af deres luksuriøse udstråling (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, præmis 29).
- 28 Det følger således af denne retspraksis, at luksusvarer, henset til deres egenskaber og deres art, kan kræve, at der oprettes et selektivt distributionssystem med henblik på at bevare kvaliteten og sikre den rette brug.
- 29 Et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, er således foreneligt med artikel 101, stk. 1, TEUF, for så vidt som de betingelser, der er nævnt i nærværende doms præmis 24, er overholdt.
- 30 I modsætning til det, som Parfümerie Akzente samt den tyske og den luxembourgske regering har anført, ændres denne konklusion ikke af den udtalelse, der er indeholdt i præmis 46 i dom af 13. oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649).
- 31 Denne udtalelse skal således læses og fortolkes i forhold til denne doms kontekst.
- 32 Det skal i denne henseende bemærkes, at den forelæggende ret i den sag, der gav anledning til nævnte dom, ikke var i tvivl om, hvorvidt et selektivt distributionssystem i sin helhed var foreneligt med artikel 101, stk. 1, TEUF, men om en særlig aftalebestemmelse, som var pålagt de autoriserede forhandlere i forbindelse med et sådant system, og som omhandlede et absolut forbud mod at sælge aftalevarerne på internettet, var foreneligt med denne bestemmelse. Det skal ligeledes præciseres, at de varer, der er omfattet af det i nævnte sag omhandlede selektive distributionssystem, ikke var luksusvarer, men kosmetikprodukter og kropsplejeprodukter.
- 33 Udtalelsen i præmis 46 i dom af 13. oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), indgik som led i Domstolens overvejelser med henblik på at forsyne den i denne sag berørte forelæggende ret med de fortolkningslementer, som var nødvendige for, at den kunne tage stilling til spørgsmålet, om den konkurrencebegrænsning, der fulgte af denne aftalebestemmelse, var begrundet i et legitimt formål og forfulgte dette formål på en forholdsmæssig måde.
- 34 Domstolen fandt i denne sammenhæng, at nødvendigheden af at bevare kosmetikprodukternes og kropsplejeprodukternes prestigebetonede image ikke udgjorde et legitimt krav med henblik på at begrunde et absolut forbud mod at sælge disse varer på internettet. Den bedømmelse, der fremgår af præmis 46 i denne dom, vedrørte således udelukkende de varer, der var omhandlet i den sag, der gav anledning til nævnte dom, og den i nævnte sag omhandlede aftalebestemmelse.
- 35 Det kan derimod ikke udledes af dom af 13. oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), at det i præmis 46 heri tilsigtes at fastlægge et princip, hvorefter beskyttelsen af et image af luksus fremover ikke kunne begrunde en konkurrencebegrænsning som den, der følger af forekomsten af et selektivt distributionsnet, i forhold til ethvert produkt, herunder navnlig luksusvarer, og således ændre Domstolens faste praksis som fremstillet i nærværende doms præmis 25-27.
- 36 Henset til det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, artikel 101, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, er foreneligt med denne bestemmelse, hvis udvælgelsen af videreforhandlere sker på grundlag af objektive kvalitative kriterier, der er fastsat ens for alle potentielle videreforhandlere og anvendes uden forskelsbehandling, og hvis de fastsatte kriterier ikke går videre end, hvad der er nødvendigt.

Det andet spørgsmål

- 37 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 101, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en aftalebestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter de autoriserede forhandlere i et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, forbydes at benytte tredjepartsplatforme i forbindelse med internetsalg af aftalevarerne på en måde, som er synlig udefra.
- 38 Dette vedrører spørgsmålet, om en særlig aftalebestemmelse i et selektivt distributionssystem for luksus- og prestigebetonede varer er lovlig i forhold til artikel 101, stk. 1, TEUF.
- 39 Det skal indledningsvis bemærkes, at – som det fremgår af de bedømmelser, der blev foretaget i forbindelse med det første spørgsmål – henset til disse varers art og egenskaber, kan det formål, der består i at bevare deres image af luksus, begrunde tilrettelæggelsen af et selektivt distributionssystem for disse varer.
- 40 I et sådant systems sammenhæng er en særlig aftalebestemmelse, der har til formål at bevare de omhandlede varers image af luksus, lovlig i forhold til artikel 101, stk. 1, TEUF, hvis den opfylder de betingelser, der fremgår af nærværende doms præmis 36.
- 41 Selv om det tilkommer den forelæggende ret at undersøge, om en aftalebestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder anvendelsen af tredjepartsplatforme til internetsalg af aftalevarerne, opfylder disse betingelser, skal Domstolen imidlertid med henblik herpå forsyne denne ret med de fortolkningsbidrag fra EU-retten, som kan sætte den i stand til at træffe sin afgørelse (jf. i denne retning dom af 11.12.1980, L'Oréal, 31/80, EU:C:1980:289, præmis 14).
- 42 Det er i denne henseende ubestridt, at den i hovedsagen omhandlede aftalebestemmelse har til formål at bevare de omhandlede varers image af luksus. Det fremgår desuden af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at den forelæggende ret er af den opfattelse, at denne aftalebestemmelse er objektiv og ensartet, og at den finder anvendelse uden forskelsbehandling på alle de autoriserede forhandlere.
- 43 Det skal herefter efterprøves, om det forbud, som en leverandør har pålagt sine autoriserede forhandlere, mod at benytte tredjepartsplatforme i forbindelse med internetsalg af de omhandlede luksusvarer på en måde, som er synlig udefra, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende er forholdsmæssigt i forhold til det forfulgte formål, dvs. om et sådant forbud er egnet til at bevare disse varers image af luksus, og om det går videre end, hvad der er nødvendigt for at opnå dette formål.
- 44 Hvad for det første angår spørgsmålet, om det i hovedsagen omhandlede forbud er egnet i forhold til det forfulgte formål, skal det først bemærkes, at den forpligtelse, som de autoriserede forhandlere er pålagt til på internettet kun at sælge aftalevarerne over deres egne internetbutikker, og det forbud, som nævnte forhandlere er pålagt mod at benytte en anden forretningsbetegnelse og mod synlig anvendelse af tredjepartsplatforme, fra starten sikrer leverandøren, at disse varer i forbindelse med e-handel udelukkende er knyttet til de autoriserede forhandlere.
- 45 Da en sådan tilknytning netop er et af de mål, der forfølges med anvendelsen af et sådant system, fremgår det, at det i hovedsagen omhandlede forbud indeholder en begrænsning, der hænger sammen med det selektive distributionssystemts egne egenskaber.
- 46 Heraf følger, at – som det fremgår af Domstolens praksis – hvis disse egenskaber gør det selektive distributionssystem til et adækvat middel til at bevare luksusvarers image af luksus og dermed bidrager til opretholdelsen af disse varers kvalitet (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, Copad,

C-59/08, EU:C:2009:260, præmis 28 og 29 og den deri nævnte retspraksis), skal en begrænsning som den, der følger af det i hovedsagen omhandlede forbud, og hvor resultatet er uløseligt forbundet med nævnte egenskaber, ligeledes anses for egnet til at bevare de nævnte varers kvalitet og image af luksus.

- 47 For det andet gør det i hovedsagen omhandlede forbud det muligt for leverandøren af luksusprodukter at kontrollere, at den pågældendes varer sælges over internettet i omgivelser, der svarer til de kvalitative betingelser, som vedkommende har aftalt med sine autoriserede forhandlere.
- 48 En forhandlers manglende overholdelse af kvalitetsbetingelser, som er fastsat af leverandøren, gør det således muligt for leverandøren at vende sig mod denne forhandler på grundlag af den kontraktforbindelse, der består mellem disse to parter. Den manglende kontraktmæssige relation mellem leverandøren og tredjepartsplatforme er imidlertid til hinder for, at nævnte leverandør på et sådant grundlag kan forlange af disse platforme, at de overholder de kvalitetsbetingelser, som vedkommende har pålagt sine autoriserede forhandlere.
- 49 Et internetsalg af luksusvarer via platforme, der ikke tilhører det selektive distributionssystem for disse varer, i forbindelse med hvilket leverandøren ikke har mulighed for at kontrollere betingelserne for salg af vedkommendes varer, rummer en risiko for en ringere præsentation af de nævnte varer på internettet, hvilket kan skade deres image af luksus og dermed selve deres art.
- 50 For det tredje gælder, at i betragtning af den omstændighed, at disse platforme udgør en salgskanal for alle varetyper, bidrager den omstændighed, at luksusvarer ikke sælges via sådanne platforme, og at deres internetsalg udelukkende finder sted i internetbutikker, der tilhører autoriserede forhandlere, til dette image af luksus for forbrugerne og dermed til opretholdelsen af et af de vigtigste kendetegn ved disse produkter, som forbrugerne efterspørger.
- 51 Det forbud, som leverandøren af luksusvarer har pålagt sine autoriserede forhandlere, mod at benytte tredjepartsplatforme i forbindelse med internetsalg af disse varer på en måde, som er synlig udefra, er dermed egnet til at bevare disse varers image af luksus.
- 52 Hvad for det andet angår spørgsmålet, om det i hovedsagen omhandlede forbud går videre end, hvad der er nødvendigt for at opnå det forfulgte formål, skal det først bemærkes, at til forskel for den aftalebestemmelse, der var omhandlet i den sag, der gav anledning til dom af 13. oktober 2011, *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* (C-439/09, EU:C:2011:649), indebærer den i hovedsagen omhandlede aftalebestemmelse ikke et absolut forbud for de autoriserede forhandlere mod internetsalg af aftalevarerne. I medfør af denne aftalebestemmelse er det således alene internetsalg af aftalevarerne via tredjepartsplatforme, der opererer på en måde, der er synlig udefra for forbrugerne, som er forbudt.
- 53 De autoriserede forhandlere kan dermed foretage internetsalg af aftalevarerne via såvel deres egne internetsider, når de råder over et elektronisk udstillingsvindue for den autoriserede butik, og den luksuriøse karakter af varerne bevares, som via uautoriserede tredjepartsplatforme, når involveringen af disse ikke er synlig for forbrugeren.
- 54 Dernæst skal det fremhæves, som det fremgår af det foreløbige resultat af den sektorundersøgelse af e-handel, som Kommissionen har gennemført i henhold til artikel 17 i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i [artikel 101 TEUF og 102 TEUF] (EUT 2003, L 1, s. 1), der blev fremlagt den 15. september 2016, at uanset den øgede betydning af tredjepartsplatforme ved markedsføringen af forhandlernes varer er den vigtigste forhandlingskanal i forbindelse med salg på internettet imidlertid forhandlernes egne internetbutikker, som drives af mere end 90% af de adspurgte forhandlere. Denne omstændighed bekræftes af den endelige rapport vedrørende denne undersøgelse, der er dateret den 10. maj 2017.

- 55 På baggrund af disse faktorer kan det fastslås, at et forbud, såsom det forbud, som sagsøgeren i hovedsagen har pålagt sine autoriserede forhandlere mod at benytte tredjepartsplatforme i forbindelse med internetsalg af luksusvarer på en måde, som er synlig udefra, ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at bevare de nævnte varers image af luksus.
- 56 Navnlig gælder, at i mangel af en kontraktmæssig relation mellem leverandøren og tredjepartsplatformene, der gør det muligt for leverandøren at kræve, at disse platforme overholder kvalitetsbetingelser, som den pågældende har pålagt sine autoriserede forhandlere, kan den tilladelse, som nævnte forhandlere har opnået til at anvende sådanne platforme på den betingelse, at disse platforme overholder på forhånd fastsatte kvalitetskrav, ikke anses for lige så effektivt som det i hovedsagen omhandlede forbud.
- 57 Det følger heraf, at med forbehold for de efterprøvelser, som det tilkommer den forelæggende ret at foretage, er et sådant forbud lovligt i henhold til artikel 101, stk. 1, TEUF.
- 58 Henset til det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 101, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en aftalebestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter de autoriserede forhandlere i et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, forbydes at benytte tredjepartsplatforme i forbindelse med internetsalg af aftalevarerne på en måde, som er synlig udefra, når denne aftalebestemmelse har til formål at bevare de nævnte varers image af luksus, når den er fastsat ens for alle og anvendes uden forskelsbehandling, og når den er forholdsmæssig i forhold til det forfulgte formål, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

Indledende bemærkninger

- 59 Det er kun i det tilfælde, at den forelæggende ret måtte konkludere, at en aftalebestemmelse som den i hovedsagen omhandlede begrænser konkurrencen som omhandlet i artikel 101, stk. 1, TEUF, at der opstår det spørgsmål, om denne aftalebestemmelse i medfør af artikel 101, stk. 3, TEUF kan være omfattet af en fritagelse i henhold til forordning nr. 330/2010. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den markedsandelstærskel, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 3, ikke er overskredet. Nævnte aftalebestemmelse kan dermed være omfattet af den fritagelse, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 2.
- 60 Forordning nr. 330/2010 udelukker imidlertid, at der indrømmes gruppefritagelse for visse typer af restriktioner, hvor der består en risiko for, at de har alvorlige konkurrencebegrænsende virkninger, uafhængigt af de omhandlede virksomheders markedsandel. Det drejer sig om de alvorlige konkurrencebegrænsninger, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 4.
- 61 Den gruppefritagelse, der er fastsat i artikel 2 i forordning nr. 330/2010, kan derfor ikke finde anvendelse på et forbud som det i hovedsagen omhandlede, hvis det udgør en af de nævnte alvorlige konkurrencebegrænsninger.

Fortolkning af artikel 4, litra b) og c), i forordning nr. 330/2010

- 62 Med det tredje og det fjerde spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4 i forordning nr. 330/2010 skal fortolkes således, at et forbud, som er pålagt medlemmerne af et selektivt distributionssystem for luksusvarer, som opererer som forhandlere på markedet, mod at benytte tredjepartsvirksomheder i forbindelse med internetsalg på en

måde, som er synlig udefra, under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede udgør en begrænsning af kundegruppen som omhandlet i denne forordnings artikel 4, litra b), eller en begrænsning af passivt salg til slutbrugere som omhandlet i nævnte forordnings artikel 4, litra c).

- 63 I henhold til artikel 4, litra b) og c), i forordning nr. 330/2010 gælder den fritagelse, der er fastsat i forordningens artikel 2, ikke for vertikale aftaler, der enten har til formål at begrænse det område eller den kundegruppe, hvortil køberen, som er part i aftalen, må sælge kontraksvarerne og -tjenesterne, eller at begrænse aktivt eller passivt salg til slutbrugere for medlemmer af et selektivt distributionssystem, der opererer i detailledet.
- 64 Det skal således efterprøves, om en aftalebestemmelse som den i hovedsagen omhandlede begrænser den kundegruppe, hvortil de autoriserede forhandlere kan sælge de omhandlede luksusvarer, eller om den begrænser de autoriserede forhandlers aktive eller passive salg til slutbrugere.
- 65 Det skal i denne forbindelse indledningsvis bemærkes, at til forskel fra den aftalebestemmelse, der var omhandlet i den sag, der gav anledning til dom af 13. oktober 2011, *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* (C-439/09, EU:C:2011:649), forbyder den i nærværende sag omhandlede aftalebestemmelse ikke anvendelsen af internettet som handelsmetode for aftalevarerne, som det fremgår af nærværende doms præmis 52 og 53.
- 66 Det fremgår endvidere af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at det ikke synes at være muligt inden for gruppen af e-handlende at afgrænse tredjepartsplatformenes kunder.
- 67 Endelig fremgår det ligeledes af de sagsakter, som Domstolen har til rådighed, at den i hovedsagen omhandlede depotaftale under visse betingelser tillader, at de autoriserede forhandlere reklamerer via internettet på tredjepartsplatforme, og anvendelsen af onlinesøgemaskiner, således at kunderne, som generaladvokaten har anført i punkt 147 i forslaget til afgørelse, normalt vil være i stand til at finde de autoriserede forhandlers tilbud på internettet ved brug af sådanne søgemaskiner.
- 68 Under disse omstændigheder udgør et forbud som det i hovedsagen omhandlede, selv om det begrænser en særlig form for salg på internettet, ikke en begrænsning af forhandlernes kundegruppe som omhandlet i artikel 4, litra b), i forordning nr. 330/2010, eller en begrænsning af autoriserede forhandlers passive salg til slutbrugere som omhandlet i artikel 4, litra c), i denne forordning.
- 69 Henset til det ovenstående skal det tredje og det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 4 i forordning nr. 330/2010 skal fortolkes således, at et forbud, som er pålagt medlemmerne af et selektivt distributionssystem for luksusvarer, som opererer som forhandlere på markedet, mod at benytte tredjepartsvirksomheder i forbindelse med internetsalg på en måde, som er synlig udefra, under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede ikke udgør en begrænsning af kundegruppen som omhandlet i denne forordnings artikel 4, litra b), eller en begrænsning af passivt salg til slutbrugere som omhandlet i nævnte forordnings artikel 4, litra c).

Sagsomkostninger

- 70 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 101, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, er foreneligt med denne bestemmelse, hvis udvælgelsen af videreforhandlere sker på grundlag af objektive kvalitative kriterier, der er fastsat ens for alle potentielle videreforhandlere og anvendes uden forskelsbehandling, og hvis de fastsatte kriterier ikke går videre end, hvad der er nødvendigt.
- 2) Artikel 101, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en aftalebestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter de autoriserede forhandlere i et selektivt distributionssystem for luksusvarer, der hovedsageligt har til formål at bevare disse varers image af luksus, forbydes at benytte tredjepartsplatforme i forbindelse med internetsalg af aftalevarerne på en måde, som er synlig udefra, når denne aftalebestemmelse har til formål at bevare de nævnte varers image af luksus, når den er fastsat ens for alle og anvendes uden forskelsbehandling, og når den er forholdsmæssig i forhold til det forfulgte formål, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 3) Artikel 4 i Kommissionens forordning (EU) nr. 330/2010 af 20. april 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på kategorier af vertikale aftaler og samordnet praksis skal fortolkes således, at et forbud, som er pålagt medlemmerne af et selektivt distributionssystem for luksusvarer, som opererer som forhandlere på markedet, mod at benytte tredjepartsvirksomheder i forbindelse med internetsalg på en måde, som er synlig udefra, under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede ikke udgør en begrænsning af kundegruppen som omhandlet i denne forordnings artikel 4, litra b), eller en begrænsning af passivt salg til slutbrugere som omhandlet i nævnte forordnings artikel 4, litra c).

Underskrifter